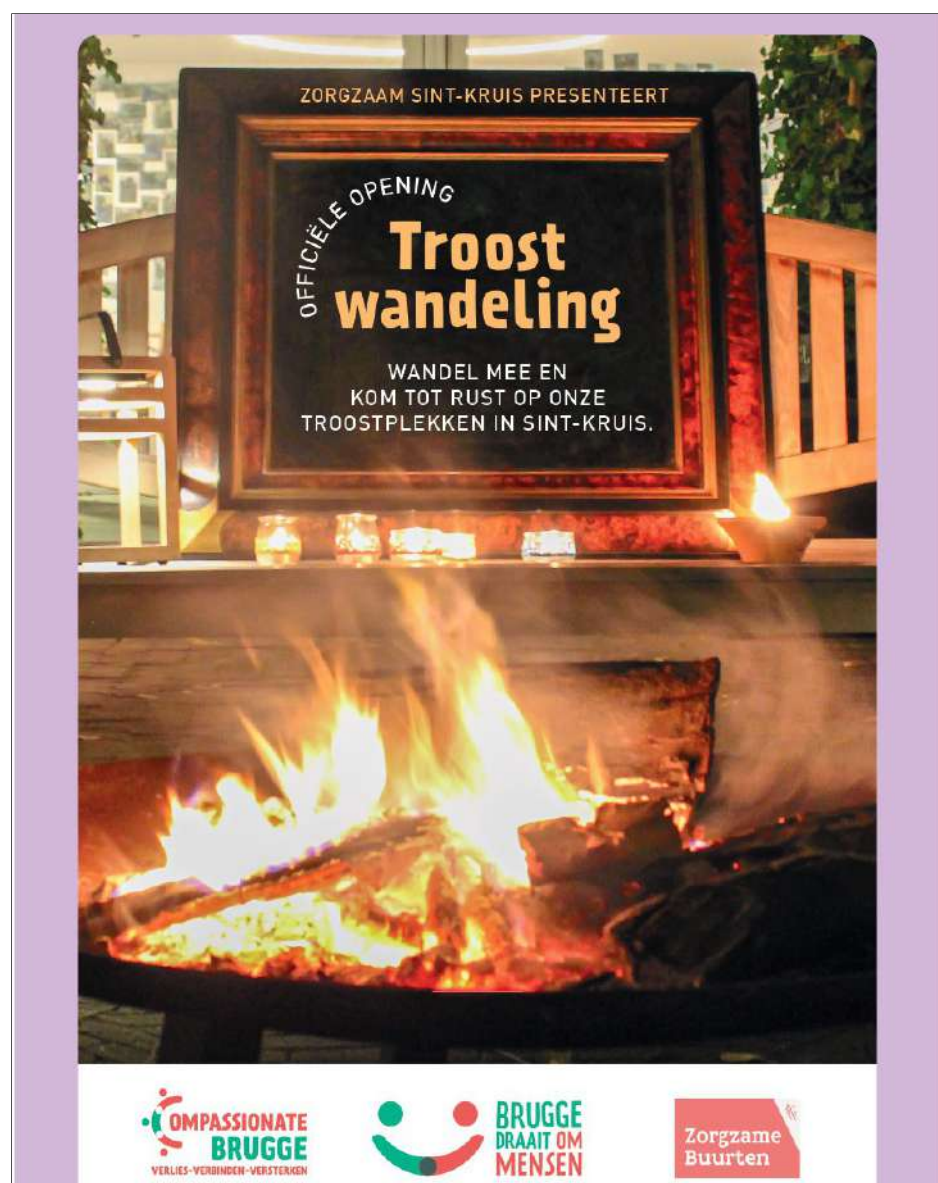

PE MARTA EN MARIA SINT-KRUIS

ZORGZAAM SINT-KRUIS PRESENTEERT

OFFICIËLE OPENING

Troost wandeling

WANDEL MEE EN
KOM TOT RUST OP ONZE
TROOSTPLEKKEN IN SINT-KRUIS.

OMPASSIONATE BRUGGE
VERLIES-VERBINDEN-VERSTERKEN

BRUGGE DRAAIT OM MENSEN

Zorgzame Buurten

OFFICIËLE OPENING TROOSTWANDELING SINT-KRUIS

Wandel mee en kom tot rust op onze troostplekken in Sint-Kruis.

Op woensdag 15 november 2023 nodigen we je uit om tussen 15u en 19u de troostplekken te ontdekken via een uitgestippelde belevingsgerichte wandeling. Kom soep drinken bij het vuur, schrijf troostende woorden bij de boom, plant een bloem of gewoon stil aanwezig zijn.

Een troostplek is een groene plek waar je terecht kan om stil te staan bij verlies en verdriet. Een plek waar je troost kan vinden, alleen of samen met andere buurtbewoners. Een troostplek creëert verbondenheid rond de thema's rouw en verlies.

Wandeling van 4,8 km of 7 km langs de verschillende troostplekken in Sint-Kruis. Doorwinterde stappers kunnen beide lussen verbinden (11,8km) om alle troostplekken te bezoeken. Je kan ook kiezen om op verkenning te gaan met de fiets. Starten kan op de verschillende troostplekken.

WZC Westervier - Speelpleinlaan 44, Sint-Kruis

Kerk Heilige Kruisverheffing - Moerkerkse Steenweg 192, Sint-Kruis

WZC Van Zuylen - Locatie: Geraalaan 50, Sint-Kruis

't Veldzicht - Zuidervaartje 1, Sint-Kruis

Kerk Sint-Thomas van Kantelberg - Peelaertplein, Male

De wandelroute is gratis te verkrijgen op de verschillende troostplekken en de partners van het project.

Meer informatie en een online versie van de wandelfolder kan je vinden op www.brugge.be/compassionatebrugge

Sint-Hubertusviering in Westervier: dierenzegening tegen hondsdolheid

3 november is de naamdag van Sint-Hubertus.

Deze heilige wordt aanroepen, als de beschermer van onze viervoeters tegen de vreselijke ziekte van hondsdolheid die ook op de mens kan overslaan.

De legende vertelt dat hij eens een man van hondsdolheid genas.

Sinds jaar en dag is dit ook het moment om dieren voor de jacht, paarden en honden en met uitbreiding ook alle dieren, te zegenen tegen deze ziekte door ze een stuk gewijd Hubertusbrood te geven.

Dit jaar gaat de Sint-Hubertusviering van Sint-Kruis door in kapel

Hemelbake van WZC Westervier, Speelpleinlaan 44 op 3 november om 15.15 uur. Tijdens de viering wordt het brood gewijd.

We houden graag deze traditie levend en zorgen voor gewijd brood voor de dieren en proeven wellicht zelf ook een stukje ter bescherming van ons zelf.

Iedereen is van harte welkom in de eucharistieviering, al dan niet met kleine dieren.

Na de viering worden dieren, groot of klein, uitgenodigd vanaf 16.15 uur tot 17.00 uur op het binnenplein om een stukje brood te ontvangen.

Kan je er niet bij zijn maar ontvang je toch graag een stukje hubertusbrood, voor jezelf of voor de hond, kom na de viering gerust langs! We worden graag verrast door bezoek met grotere dieren. Spreek je hieromtrent liever af dan kan dit via josefien.verhelst@curando.be

Colofon

DIENST ABONNEMENTEN
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parochiebladen@kerknet.be

ALGEMENE REDACTIE
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 40
redactie.kerkenleven@kerknet.be
secretariaat.kl@kerknet.be
www.kerkenleven.be

PUBLICITEIT
Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien.lannoo@treviplus.be
www.treviplus.be

Copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren.

KERK & leven is een uitgave van
Studiecentrum Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Herman Cosijns

Diocesane redactie Brugge
Liselotte Anckaert, 050 44 49 50,
liselotte.ankaert@kerknet.be
Bertrand Goethals, 09 225 16 26,
bertrand.goethals@kerknet.be
Potterierei 72, 8000 Brugge

Plaatselijke redactie en abonnementen
Rekeningnummer:
BE22 4752 0671 0147
Moerkerkse Steenweg 219/00.01

Foto's Kerk en Leven
Alle foto's zijn genomen door
eigen medewerkers

Hugo Pieters, pastoor-moderator
Federatie Sint-Kruis
Brievsweg 332
tel./fax: 050 35 55 78
pesintkruis@gmail.com

Wilfried Desrumaux, diaken
Kastanjelaan 4
tel. 050 35 83 54
wilfried.desrumaux@telenet.be

Bart Verhelle, diaken decanaat
Moerkerkse Steenweg 391
tel. 0492 316 993
bart.verhelle@live.be

Lien Lecompte
Parochieassistente federatie Sint-Kruis
0477 09 13 49
kerkenlien@gmail.com

Federaal rekeningnummer:
BE77 7510 0283 2642

Secretariaat
Sint-Thomas van Kantelberg
Brievsweg 332
Dinsdag van 9.30 tot 11.00 uur
Vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur
tel./fax 050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com

Secretariaat H. Kruisverheffing
Moerkerkse Steenweg 219/00.01
Maandag van 9.30 tot 11.30 uur
hkruisverheffing@gmail.com

VIERINGEN EN DIENSTEN

Liturgische vieringen: wij bidden om vrede en gedenken op 11 november alle slachtoffers van dwaze oorlogen om macht

HK = HEILIGE KRUISVERHEFFING ST = SINT-THOMAS VAN KANTELBERG

Zaterdag 4 november in HK
18.00 u. Eucharistieviering voor een overledene.

Zondag 5 november in ST

10.30 u. Eucharistieviering met herdenken van de overledenen van onze PE in het voorbije jaar. Deze viering wordt opgeluisterd door het koor Cantate.

Maandag 6 november in ST
17.30 u. Eucharistieviering voor de overleden van OLVA

Woensdag 8 november in HK
09.00 u. Morgengebed
Getijdengebed in de kapel.

Woensdag 8 november in ST
18.00 u. Eucharistieviering voor een overledene.

Zaterdag 11 november in ST
18.00 u. Eucharistieviering

voor de slachtoffers van beide wereldoorlogen en vredesmissies.

Zondag 12 november in HK
10.30 u. Eucharistieviering voor de overleden leden van NEOS. Voor de slachtoffers van beide wereldoorlogen en vredesmissies.

Uit de liturgische kalender

Zondag 5 november:
Eenendertigste zondag door het jaar:

Ze handelen niet naar hun woorden (Mt. 23, 1-12).

Dinsdag 7 november:

H. Willibrordus, bisschop:
Willibrord is een Angelsaksische monnik die met elf gezellen zijn vaderland verlaat om als missionaris in onze streken het evangelie te verkondigen. Hij wordt in 695 bisschop gewijd en vestigt zich te Utrecht. Hij sterft in de abdij van Echternach op 7 november 739. Hij wordt geëerd als apostel der Neder-

landen en is ook de patroonheilige van de kerkprovincie Utrecht.

Donderdag 9 november:
Kerkwijdingsfeest van de Lateraanse basiliek:

Zijn leerlingen herinneren zich dat er geschreven staat: 'De ijver voor uw huis zal mij verteren' (Joh. 2, 13-22). Deze basiliek is uitgeroepen tot moeder en hoofd van alle kerken in Rome en in de gehele wereld. Ze is de bisschopskerk van de bisschop van Rome, de paus. Het feest is een teken van onze liefdevolle verbondenheid met de stoel van Petrus waarop zijn opvolger zetelt.

Vrijdag 10 november:

H. Leo de Grote, paus en kerkleraar: Leo, afkomstig van Toscane, wordt in 440 tot paus verkozen. Met helder inzicht bestrijdt hij de ketterijen van Eutyches die het geloof in de menswording bedreigen. Hij biedt het hoofd aan de invallen van de barbaren. De christenen roept hij op tot een daadwerkelijk geloof. Hij sterft in 461.

Zaterdag 11 november:

H. Martinus van Tours (St. Maarten):
Als catechumeen ontmoet de H. Martinus op een zeer koude dag

een bedelaar die om een aalmoes vraagt. Omdat Martinus niets bij zich heeft om te geven, snijdt hij zijn soldatenmantel in twee en geeft de bedelaar een deel. De volgende nacht ziet Martinus in een droom de Heer, bekleed met de halve mantel, die tot hem zegt: 'Hiermee heeft Martinus, de doopleerling, mij bekleed'. Martinus laat zich dopen, sticht een eerste Westers klooster te Ligugé, wordt bisschop van Tours gewijd. Hij vormt rond zich een groep missionerende monniken.

Leven op en rond de parochies

SECRETARIATEN

Sint-Thomas van Kantelberg
Brievsweg 332
Dinsdag van 9.30 tot 11.00 uur
Vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur
050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com
pesintkruis@gmail.com

Heilige Kruisverheffing

Pastorieweg 15
Het secretariaat verhuist binnenkort naar Moerkerkse Steenweg 219/00.01

Maandag van 09.30 tot 11.30 uur
hkruisverheffing@gmail.com

U kunt ook veel informatie vinden op onze website
www.parochiessintkruis.be

OPEN KERKEN

De kerkgebouwen zijn open voor persoonlijk gebed en bezinning.
Heilige Kruisverheffing:
dagelijks van 09.30 uur tot 17.00 uur.
Sint-Thomas van Kantelberg:
elke woensdag van 14.00 tot 15.00 uur

WE VERTROUWEN TOE AAN DE VERREZEN HEER
Daniël Burggraev, 88 jaar, uitvaartdienst op 12 oktober in Sint-

Thomas van Kantelberg.

PAROCHIAAL ZANGKOOR HK
Repetitie **elke 1ste en 3de woensdag om 19.00 uur** in de Emmaüs-kapel.

FACEBOOK

Neem een kijkje op de facebookpagina van onze federatie - je hoeft daarvoor geen profiel te hebben of aan te maken - op de pagina <https://www.facebook.com/Federatie-Sint-Kruis-110030777310715>

Nog leuker zou zijn als je aanklikt dat je de pagina leuk vindt. Om deze pagina "op te leuken"

zijn alle tips of weetjes van Sint-Kruis welkom. Indien zinvol voor onze gemeenschap, plaatst parochieassistente Lien ze dan op facebook. Ook foto's van activiteiten van de verschillende werkgroepen zijn leuk. Stuur alles door naar kerkenlien@gmail.com.

Wel opletten als u foto's doorstuurt. In verband met de wet op de privacy is het belangrijk dat al wie op de foto staat akkoord is om die op facebook te zetten. Dus wil dit er zeker bij vermelden dat Lien dit duidelijk weet.

Een luisterend oor, een helpende hand

ZIEKENBEZOEK OF COMMUNIE

Je bent ziek of hoogbejaard ...
Je kan niet naar de eucharistieviering komen: dan kan de H. Communie aan huis gebracht worden. Contacteer pastoor of diaken (zie colofon).
Je wenst bezoek van een parochiale medewerker, contacteer Hedwin De Cuyper 0496 15 16 53 (Sint-Thomas)

TELE-ONTHAAL: PRATEN IS DE EERSTE STAP, BEL 106.

Vragen over relatieproblemen, eenzaamheid, gezondheid, verslaving, depressie, zelfdoding...? Tele-onthaal is bereikbaar 24 uur op 24, 7 dagen op 7, telefonisch via het noodnummer 106 of online via www.tele-onthaal.be.

ZELFDODING

Vragen over zelfdoding? Je kan ano-

niem terecht op het **gratis noodnummer 1813**.

Liever chatten dan praten? Surf naar de website, dagelijks van 19.00 tot 21.30 uur
www.zelfmoord1813.be

FINANCIËLE OF MATERIËLE NOODSITUATIE

Contacteer de Sint-Vincentiusvereniging St-Kruis
0476 30 80 87
of Open Balie, Baliestraat 5, Brug-

ge, elke dag van 10.00 tot 11.30 uur, telefoon 0493 88 46 87
antoon.vandeputte@telenet.be.

NOOD AAN ONDERDAK

24 uur op 24 en 7 dagen op 7:
Regionale Crisisopvang, Katelijnevest 15, Brugge, tel. 050 66 30 81
crisisopvang@cawregiobrugge.be

Zie ook onze website
www.parochiessintkruis.be

Even bezinnen

Initiatieven voor vrede

ZATERDAG 11 NOVEMBER

Luiden voor Vrede

De voetluiders van de Brugse Klokkervereniging **luiden jaarlijks op 11 november om 11.00 uur** de

Dumerydlok aan het gelijknamige plein in de **Boeveriestraat**.

Wees stipt want het luiden duurt slechts 8 à 10 minuten.

(Bij regenweer kan dit om veiligheidsredenen niet plaatsvinden).

Vredeszingen in de Heilig-Hartkerk Steenbrugge

Baron Ruzettelaan 437, Assebroek
Zaterdag 11 november om 11.00 uur.

We zingen samen **mantra's en korte liederen van alle continenten uit diverse tradities** voor innerlijke vrede en wereldvrede.

De woorden en de vibraties van de mantra's werken diep door op alle lagen van ons zijn, harmoniseren, ontspannen en brengen ons in een **sacrale sfeer**.

We doen dit onder de leiding van de 'vredesband' met **Ana Rotsaert (zang & drum), Andrea Lowry (zang & percussie), Francis Goethals (zang & gitaar) en Stijn Defrancq (zang & piano)**.

Vrije bijdrage (richtprijs 7 euro)
Deuren open vanaf 10.30 uur
Graag aanmelden a.u.b.:
ana.rotsaert@worldoflove.earth
of 0484 13 33 02

ZONDAG 12 NOVEMBER

Vredeswake bij de zusters Maricolen

Conflicten, spanningen, oorlogen, het eindigt maar niet...
En toch!

Bewogen voor een vredevolle samenleving nodigen we jullie van harte uit om samen te waken, te zingen en te bidden op **zondag**

VREDES WAKE

Bewogen voor een vredevolle samenleving nodigen we jullie uit om samen te waken en te bidden

ZONDAG 12 NOVEMBER 2023 OM 16:30
In de kapel van de zusters maricolen
Oude Zak 34, 8000 Brugge
VAN HARTE WELKOM

Tijdens de viering is er parkeergelegenheid via Groenestraat 25, 8000 Brugge

Allemaal mensen Brugge

Mensen vluchten niet zomaar. Ze gaan op de loop voor conflicten, armoede, klimaatverandering.

Diversiteit is een realiteit. Integratie kan maar slagen **als beide zijden** een inspanning doen. Er wordt erg veel over mensen op de vlucht gepraat, **maar ze komen zelf heel weinig aan het woord.**

Ontmoeting is de eerste stap naar begrip. En daar wil het initiatief **Allemaal mensen Brugge** aan werken met tal van **verbindende activiteiten** die plaats vinden **tijdens de herfstvakantie.**

Het begint met **Café Frida** op vrij-

dagavond 27 oktober en eindigt op zaterdagmiddag 4 november met de **workshop Het etiket 'Islam' - beeldvorming onder de loep.** Tussenin zijn er een tentoonstelling, een bezoek aan het Opvangcentrum van het Rode Kruis, workshops en een ontmoeting met verhalen.

Het volledige programma vind je als je op Google "Allemaal Mensen Brugge" ingeeft.

Allemaal Mensen Brugge is een samenwerkingsverband van o.m. 11.11.11, Avansa, Brugge Solidair, FMDO, Rode Kruis Opvangcentra en Taranta.

Voetluiden voor vrede

12 november om 16.30 uur in de kapel van de zusters Maricolen, Oude Zak 34, Brugge.

Al wie vrede in het hart draagt is welkom!

Voor belangrijk nieuws: zie www.parochiessintkruis.be of Kerk en Leven

De Andere Film

Donderdag om 20.00 uur
KInepolis
Koning Albert I-Laan 200, 8200 Brugge

WIJZIGING TICKET-VERKOOP
 - Aankoop online Andere Film
 - Aankoop online kinopolis Brugge
 - Aankoop aan automaat Kinopolis
 - Aankoop aan de kassa Kinopolis

MEER INFO KRIJG JE:

- Aan onthaal DAF bij zaal 5
 - Telefonisch: F. De Bie 0498 11 42 54
 - Via www.anderefilm.be
 - Via info@anderefilm.be

KINEPOLIS BEREIKBAAR MET OPENBAAR VERVOER DE LIJN HEEN:

Station Brugge lijn 2
 (Kinopolis-Station-Centrum-Coise-
 aukaai) Perron 1 B
 Vertrek: 19.23 u. - Aankomst 19.35 u.
TERUG:
 Vertrek: 22.16 u. lijn 2 naar station
 Brugge
 Vertrek: 22.46 u. lijn 2 naar station
 Brugge

TICKETS. 8,50 euro
COSY SEAT: 11,50 euro
Na 10 tickets - 1de gratis

“De impact van jarenlang misbruik in het treffende ‘Dalva’: pijnlijker wordt het niet, kán het ook niet worden.” ??? De Volkskrant

Donderdag 26 oktober 2023 om 20 uur in Kinopolis
RADIO METRONOM

Roemenië 2022 – Regie: Alexandru Belc- Taal: Roemeens - 102'
 Vertolking: Mara Bugarin, Serban Lazarovici, Vlad Ivanov
 Palmares: FF Cannes, Un Certain Regard: Prijs Beste Regie.

14 oktober 1972 is de dag waarop Jim Morrison, frontman van de legendarische popgroep The Doors een icoon van de vrijgevochten jeugd, dood werd gevonden. Die avond gaat Ana in Boekarest tegen de zin van haar moeder naar een fuif bij een vriendin. Ze luisteren naar piratenzender Radio Free Europe, dansen op muziek van The Doors, zoeken contact met de naar Duitsland gevluchte presentator van het verboden popprogram-

ma ‘Metronom’, als de gevreesde Securitate binnenvalt.

Wat volgt is een minutieuze reconstructie van hoe deze drieste geheime politie in het communistische Roemenië van Ceausescu tewerk ging.

Het debuut van Alexandru Belc is een straf en hard verhaal over leven in onvrijheid en onzekerheid, over rebellie, voyeuristische spionageactiviteiten en harde represailles. Al is het verhaal fictief, toch is ‘Radio Metronom’ historisch accuraat. Een kostbaar kleinood! naar Alex De Rouck, Filmfreak.be

“Radio Metronom is een knappe, slimme en warmhartige film over tienerliefde in een dictatoriaal regime.” ??? Focus Knack

Radio Metronom

Donderdag 9 november
WOMEN TALKING

VS 2022 – Regie: Sarah Polley – Taal: Engels - 104'
 Vertolking: Frances McDormand, Rooney Mara, Jessie Buckley
 Palmares: Oscar voor Beste Bewerkt Scenario

Een groep vrouwen uit een afgezonderde Mennonietengemeenschap heeft wat te bespreken. Dat doen ze op een moment dat hun mannen afwezig zijn. Want ze zijn er achter gekomen dat een aantal onder hen verdoofd en verkracht zijn door mannen uit de eigen gemeenschap. De dames hebben drie keuzes: alles bij het oude laten, blijven vechten of vluchten. Daarover zitten ze samen om tot een eensgezind besluit te komen. Dat is een moeizaam gesprek, want ze behoren tot

drie verschillende generaties en ieders interpretatie van hun geloofs-overtuiging leidt tot zeer verschillende houdingen.

De film is gebaseerd op het boek van Miriam Toews, wat dan weer geïnspireerd is op een daadwerkelijk voorval binnen zo'n geloofsgemeenschap in Bolivia.

Een aangrijpende, heel relevante film over machtsmisbruik, schrijnend cynisme en de verhouding tussen seksen maar tegelijk een ode aan vrouwelijke veerkracht en verbondenheid.

Joris Cools

“Met Women talking heeft Sarah Polley een verpletterende film gemaakt over het trauma van verkrachting binnen een geloofsgemeenschap.” ??? De Standaard

Woman talking

BOEK WERELD

Verwoest land

Luc Vankrunkelsven

Norbertijn Luc Vankrunkelsven (1956) besteedt al vele jaren aandacht aan de wisselwerkingen tussen uitbuiting van mensen en uitputting van de aarde. Meer specifiek onderzoekt hij de manier waarop de soja- en vleeshandel tussen Brazilië en Europa in dit alles één van de meest schrijnende voorbeelden is. Voorjaar 2022 was Vankrunkelsven voor de 25e keer op tournee door Brazilië. Oorspronkelijk werkte de auteur voor een vernieuwende vakbond van familiale kleine boeren in de drie zuidelijke staten van het

land. Later werd hem met aandrang gevraagd de Cerrado zichtbaar te maken. Er is terecht aandacht voor het Amazonegebied, maar veel minder voor de immense savanne die de Cerrado is en met vijfenveertig miljoen jaar één van de oudste ecosystemen ter wereld is. Ecosystemen worden aangevallen, volkeren verjaagd, vermoord of vergiftigd. Dit alles vanwege een monocultuur richting Europa en China. In Vlaanderen en Nederland woedt een heftig stikstofdebat, maar daarbij wordt vergeten dat het probleem voor een groot deel te maken heeft

met de import van soja overzee. Vernietiging is wereldwijd. De auteur gaat daarom uitvoerig in gesprek met tal van organisaties die proberen de bodem weer tot leven te brengen. (eds)

Luc Vankrunkelsven, Vernietiging en herstel. Wat betekent Brazilië voor Europa? Dabar-Luyten, Heeswijk, 2022, 97 blz, 12,50 euro, ISBN 978 90 6416 462 0,

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Eind oktober zijn er heel wat veelzeggende, welsprekende weerspreuken die een link leggen van het weer van die laatste oktoberdagen naar het weer van Allerheiligen (morgen). Deze spreuk bijvoorbeeld:

HET LAATSTE WEER VAN OKTOBER, REIKT ALLERHEILIGEN DE HAND.

Inmiddels weet je nu wel hoe het weer in deze voorbije oktobermaand is geweest. Welnu: dan weet je meteen hoe het weer er in de maand maart van volgend jaar zal uitzien, want:

OKTOBER EN MAART ZIJN EVENVEEL WAARD.

Omtrent Allerheiligen zijn er natuurlijk ook heel wat weerspreuken. Een voorbeeld:

GEEFT ALLERHEILIGEN ZONNESCHIJN, DAN ZAL HET SPOEDIG WINTER ZIJN.

Vrijdag is het dan Allerzielen. Let vooral op het begin van die dag, want:

ALS ALLERZIELEN ZACHT BEGINT, VOLGEN REGENS EN VEEL WIND.

BOEK KERK

Onverbloemd

John Dickson

In het bijzondere en boeiende boek *Schurken en heiligen geeft* de Australische godsdiensthistoricus John Dickson een onverbloemde kijk op tweeduizend jaar kerkgeschiedenis. Dickson gaat immers in op de donkere kanten van het christendom: van de kruistochten en de inquisitie tot vandaag. Maar hij belicht ook de goede momenten van de kerk, waarop ze in overeenstemming was met de leer van Jezus: van de opkomst van liefdadigheid tot de uitvinding van ziekenhuizen. Voor voorstanders van de kerk is het belangrijk om de slechte en goede kant van de kerkelijke geschiedenis te herkennen en zich te laten inspireren om in lijn met Jezus te leven. „Voor sceptici is het een uitdagende introductie van het idee dat het christendom een essentieel fundament is van onze samenleving.” Het is een uiterst genuanceerd boek over de vraag in hoeverre het christendom is geslaagd in haar missie om Jezus na te volgen. De auteur reist de kerkgeschiedenis door en blijft stilstaan bij verschillende pijnlijke etappes. Tegelijk relativiseert hij: er zijn, anders dan gedacht, maar weinig oorlogen die écht uit godsdienstige tegenstellingen voortkwamen, zeker de Noord-Ierse burgeroorlog niet. Sprekend citaat: „Het valt op dat christenen, precies in de periode

waarin zij een theorie over een ‘heilige oorlog’ ontwikkelden en die tegen moslims (en anderen) in praktijk brachten, ook hun wat oudere tradities van het voeren van de hongerigen, het oprichten van scholen, het bouwen van ziekenhuizen en het opstellen van nog steeds bestaande wetten ten behoeve van de armen voortzetten en verbeteren. Deze spanningsvelden in de kerkgeschiedenis bezorgen mij soms hoofdpijn. Heel wat mensen gaven een prachtige vertolking van de oorspronkelijke melodie van Christus. Heel wat anderen zongen verschrikkelijk vals. Soms ging het om dezelfde mensen die beide deden. Dit is het verhaal van de kerk in het westen gedurende de circa eerste duizend jaar - en van vandaag.”

Het is geen academisch boek. Een van de laatste hoofdstukken behandelt de actuele kwestie van het seksueel misbruik in de Kerk. „Het is een morele afrekening die overeenkomt met de kruistochten en de inquisities en misschien zelfs overstijgt.” (eds)

John Dickson, Schurken en heiligen. Een onverbloemde kijk op goed en kwaad in de geschiedenis van het christendom, KokBoekenCentrum, Utrecht, 2023, 352 blz., 34,99 euro, ISBN 978 90 4353 9081,